

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

בפני הרכב כב' השופטים:
י' אלרון [אב"ד]
כ' סעב
ר' למלשטריך-לטר

רן קרוטר

המבקש

נגד

מדינת ישראל

המשיבה

החלטה

השופט כמאל סעב:

רקע עובדתי

בפנינו בקשה לפסיקת פיצויים לפי סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") ותקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), התשמ"ב 1982 (להלן: "התקנות").

כנגד המבקש וארבעה שוטרים הוגש כתב אישום, אשר ייחס להם עבירות של היזק בחומר נפץ ועבירות בנשק על פי סעיפים 144, 454 (ב) + 144(ב2) לחוק העונשין. כן יוחסה לארבעת השוטרים עבירות של מרמה והפרת אמונים.

מדובר בפרשה חמורה ומצערת, בגדרה ארבעת השוטרים עשו דין לעצמם, הטמינו מטעני חבלה אותם ייצרו, מתחת לרכב, ועל אדן חלון של דירה בה שהו שלושה אנשים ובהם ילד בן 10. המבקש, שהינו אזרח, מתנדב בעבר במשטרה, הואשם באותה פרשה ומעורבותו התמקדה באספקת חלק מהחומרים לשוטרים לצורך הכנת המטענים.

ביום 13.7.09, לאחר שמיעת הראיות, החליט בית משפט זה, פה אחד, להרשיע את ארבעת השוטרים בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

1 באשר למבקש, הוחלט בדעת רוב, לזכותו מהעבירות אשר יוחסו לו בכתב האישום.

2
3 על זיכוי של המבקש לא הוגש ערעור.

4 5 טענות הצדדים:

6 7 טענות המבקש:

8
9 ב"כ המבקש, טען כי המבקש זוכה זיכוי מוחלט ברוב דעות של ההרכב. לטענתו, התביעה לא הניחה
10 תשתית עובדתית מספקת שיש בה כדי לבסס את המסקנה המרשיעה כנגד המבקש כפי עולה
11 מהכרעת הדין.

12
13 עוד טען ב"כ המבקש, כי כתב האישום הוגש כנגד המבקש בחוסר אחריות, חוסר תשומת לב וכלל
14 טענות מופרכות, כוזבות ובניגוד לחומר הראיות שהיה בפני התביעה עובר להגשת כתב האישום.

15
16 בנוסף טען, כי קיימות נסיבות מיוחדות שיש בהן כדי לבסס את הבקשה לפסיקת פיצוי למבקש
17 וזאת על פי הקריטריונים שנקבעו בפסיקה. לטענתו, התביעה "הטעתה" את עצמה כאשר ייחסה
18 למבקש בכתב האישום מעשים ללא כל תמיכה בראיות ואין חולק גם, כי נגרם למבקש נזק משפחתי,
19 נפשי ותעסוקתי כבד.

20
21 ב"כ המבקש ציין, כי ההליך הפלילי התנהל כנגד המבקש לאורך זמן בו התקיימו 42 דיונים עד
22 להכרעת הדין המזכה, כאשר התביעה לאורך כל ההליך סירבה לסיים התיק, ללא הרשעה, על אף
23 שחולשת הראיות השתקפה במהלך השמעת העדים.

24
25 עוד ציין, כי בעקבות הפרשה נעצר המבקש יחד עם השוטרים למשך 29 ימים ולאחר מכן היה במעצר
26 בית למשך שנה תמימה. הפנה לנסיבותיו האישיות של המבקש כאדם נשוי, אב ל- 3 ילדים, נעדר
27 עבר פלילי, משפחתו מתאפיינת בפעילות התנדבותית לטובת הציבור והמבקש היה המוביל והחלוץ
28 כשהוא משמש להם מודל לחיקוי.

29
30 לסיכום, ביקש ב"כ המבקש לחייב את המשיבה בתשלום פיצוי מקסימאלי כפי שנקבע בתקנות, הן
31 בגין תקופת המעצר הארוכה (שנה וחודש) והן בגין הוצאות הגנתו.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

טענות המשיבה:

1
2
3 מנגד, ביקשה ב"כ המאשימה לדחות את הבקשה על הסף. טענה, כי לא נתקיימו במקרה שבפנינו
4 התנאים המצדיקים פסיקת פיצויים. לטענתה, הזכות הקבועה בסעיף 80 לחוק העונשין הינה זכות
5 יחסית ומוגבלת על פי מהותה. הוסיפה, כי למאשימה היה יסוד סביר להאמין כי ברשותה ראיות
6 לכאורה שיש בהן כדי לבסס הרשעת המבקש והראייה לכך, שהאב"ד כב' השופט אלרון, שהיה בדעת
7 מיעוט, אימץ למעשה את עמדת התביעה והרשיע את המבקש בעבירות שיוחסו לו.

8
9 עוד טענה ב"כ המאשימה כי לא נפל כל פגם בהתנהלות התביעה הן באשר להגשת כתב האישום, הן
10 בהגשת הבקשה למעצר עד תום ההליכים והן במהלך ניהול התיק. יתרה מזו, המבקש לא העלה
11 בפני בית המשפט, במסגרת הכרעת הדין, כל טענה בדבר התרשלות מצד התביעה בניהול התיק.

12
13 לסיכום, טענה ב"כ המאשימה, כי התנהגותו המפליאה של המבקש בחקירתו שגרמה להגשת כתב
14 האישום נגדו מצדיקה שלילת הפיצוי גם אם לכאורה היה זכאי לו בשל נזק שנגרם לו במהלך ניהול
15 התיק.

דיון והכרעה

16
17
18 נשווה נגד עניינו את הוראת סעיף 80(א) לחוק העונשין הקובעת:

19 **"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות**
20 **אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על**
21 **מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר**
22 **הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ה - 1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל**
23 **קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור".**

24 בסעיף הנ"ל קיימות שתי חלופות, שבהתקיים אחת מהן, רשאי בית המשפט, על פי שיקול דעתו
25 הרחב, לפסוק פיצויי. החלופה הראשונה **"לא היה יסוד להאשמה"**, והחלופה השנייה בהתקיים
26 **"נסיבות אחרות המצדיקות" פסיקת פיצוי.**

החלופה הראשונה:

27
28 ככלל, כאשר מוצא בית המשפט שמתקיימים תנאי אחת החלופות, הנטייה היא לפסוק פיצוי
29 למבקש – ע"פ 303/02 חמדאן נ' מדינת ישראל פ"ד נז(2) 550 (להלן: **"חמדאן"**); ע"פ 7826/96 רייש
30 נ' מדינת ישראל פ"ד נא(1) 481 (להלן: **"רייש"**).

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

1 בית המשפט העליון קבע, כי לא בכל זיכוי ניתן לטעון שלא היה יסוד לאשמה ורק כאשר מלכתחילה
2 לא היה מקום להעמיד את הנאשם לדין, או כאשר העובדות שנטענו לא מהוות עבירה, או כאשר היה
3 ברור מראש כי לא ניתן להרשיע על פי החומר שבידי התביעה, אז יהיה מקום לפסוק פיצוי - ע"פ
4 4466/98 ראמי דבש נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3), 73 (להלן: "דבש"); ע"פ 6721/01 אחמד עזאם נ'
5 פרקליטות המדינה, נו(3), 73 (להלן: "עזאם").

6
7 יפים לענייננו הדברים שנאמרו בפסק דין דבש הנ"ל, שם נקבע כי:

8
9 "במקום שהתביעה נהגה בסבירות ובזהירות ראויה, כראוי לתביעה, לא נאמר כי לא היה יסוד
10 להאשמה גם אם בערבו של יום יצא נאשם זכאי בדינו. במקום זה נאמר – בכפיפות לעילה השנייה
11 – כי הנזק והצער ינוחו על מקומם, ובלשון השאלה ממקום אחר נאמר: **The loss lies where it**
12 **falls**. ואילו אם התביעה נהגה שלא בסבירות ושלא בזהירות ראויה, תישא המדינה בהוצאותיו של
13 הנאשם ותיאלץ לפצותו על מעצרו ועל מאסרו". (שם בעמ' 89).

14
15 עוד נאמר על היעדר יסוד להאשמה בע"פ 7115/04 יוסף בן ברוך נגד מדינת ישראל (ניתן ביום
16 2/5/07):

17
18 "במסגרת עילת העדר היסוד להאשמה נדרש בית המשפט לבחון האם התשתית הראייתית
19 שהייתה בידי התביעה עובר להגשת כתב האישום, אמנם הצדיקה את הגשתו של כתב האישום.
20 בפסיקתנו נקבע כי המבחן לקיומו של יסוד להאשמה הוא מבחן אובייקטיבי, בו נבדקת סבירות
21 החלטת התביעה להגיש את כתב האישום. השאלה הנשאלת בגדר המבחן הינה האם חומר
22 הראיות שנאסף ביחס לנאשם היה יוצר אצל תובע סביר ציפייה להרשעה. (ראו: עניין מנצור,
23 בעמ' 445; ע"פ 2366/03 עסאף נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(3) 597 (להלן: עניין עסאף), בעמ'
24 604-605). השופט מ' חשין (כתוארו דאז) ציין בהקשר זה כי: "במקום שהתביעה נהגה בסבירות
25 ובזהירות ראויה, כראוי לתביעה, לא נאמר כי לא היה יסוד להאשמה גם אם בערבו של יום יצא
26 נאשם זכאי בדינו" (ראו עניין דבש, בעמ' 89 לפסק הדין). עוד נקבע בעניין דבש, כי עילת העדר
27 היסוד להאשמה אינה פורשת עצמה רק על מצבים בהם לא היה כל יסוד להאשמה אלא גם על
28 מצבים בהם היסוד להאשמה הוא רעוע (שם, בעמ' 106 לפסק הדין)".

החלופה השנייה:

29
30 החלופה השנייה, שבסעיף 80 לחוק העונשין, נועדה למקרים בהם היה יסוד להאשמה, אולם מטעמי
31 צדק ראוי לפצות נאשם שזוכה בדינו. החלופה, מותירה לבית המשפט שיקול דעת רחב ושואבת את
32 כוחה "משיקולים כלליים של צדק, משיקולים של מדיניות משפטית; מאפשרות גרימתו של עוול
33 לנאשם; ומן העיקרון בדבר השבת המצב לקדמותו" – ראה ע"פ 5923/07 ראשיד שתיאווי נגד
34 מדינת ישראל (ניתן ביום 6.4.09).

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

1 בעניין דבש חילק בית המשפט חלופה זו לשלושה סוגים של נסיבות.

2
3 הסוג הראשון, שעניינו ההליך המשפטי, כך לדוגמא, כאשר נגרם לנאשם עיוות דין בשל התמשכות
4 ההליכים או שהתביעה פעלה בזדון או ללא סיבה סבירה.

5
6 הסוג השני, שעניינו אופי זיכוי של הנאשם האם היה זיכוי מוחלט מן האשמה, בנסיבות מסוימות,
7 להבדיל מזיכוי מחמת הספק.

8
9 הסוג השלישי נסיבותיו האישיות של הנאשם כמו, לדוגמא, כאשר נגרם לנאשם נזק כלכלי או נפגעה
10 בריאותו או התא המשפחתי שלו. כבר נאמר בפסק דין רייש הנ"ל כי:

11
12 "מבחינת הדין הרצוי ראוי היה להרחיב את הזכות להוצאות ולפיצוי לכל נאשם שיצא זכאי בדינו,
13 יהא הטעם לזיכוי אשר יהא. משלא הוכחה אשמתו של הנאשם במידה הנדרשת בפלילים, והוא
14 יוצא זכאי בדינו, הרי שחזקת חפותו שהיתה קיימת טרם המשפט, לא נסתרה. אם העמידה אותו
15 המדינה לדין ולא עלה בידה להוכיח את אשמתו, עליה לפצותו על ההוצאות שגררה אותו להן ועל
16 הסבל שסבל במעצר או במאסר. משכך, מה לי אם זוכה מחמת הספק ומה לי אם זוכה בזיכוי ברור
17 ומוחלט. בכל אחד מן המקרים חוזר הנאשם לאחר הזיכוי ל"סטטוס" של חף מפשע שהועמד
18 לדין".

19 וכעת מן הכלל אל הפרט:

20 נבחן להלן אם מתקיימת בענייננו אחת משתי החלופות שפורטו לעיל.

21 על בית המשפט לבחון אם היו בידי המאשימה, במועד הגשת כתב האישום, ראיות אשר יכלו לבסס
22 הרשעה (ראו לעניין זה ע"פ 1767/94 יוסף נ' מדינת ישראל פ"ד נג(1) 505, 519, כן ראו פסק דין
23 דבש בעמ' 88 ופסק דין חמדאן בעמ' 557).

24
25 בעניין דבש הנ"ל הבהיר השופט חשין כי בדרך כלל כאשר נקבע כי נאשם לא ביצע את מעשה
26 העבירה שיוחס לו "כי אז קרוב להניח, בכפוף לחריגים, שבית המשפט יזכה אותו בשיפוי ובפיצוי"
27 (שם, בעמ' 117).

28 בחוות דעתי, בהכרעת הדין, קבעתי כי המאשימה לא הוכיחה את כל היסודות העובדתיים של
29 העבירות המיוחסות למבקש ולא הניחה תשתית עובדתית מספקת, שיש בה כדי לבסס את
30 המסקנה המרשיעה כנגד המבקש. לפיכך, כלום היה די ראיות בתיק התביעה, בעת הכנת כתב
31 האישום. סבורני, כי שקילה זהירה של חומר הראיות היתה אמורה להוביל את התביעה למסקנה,
32 שלא יצלח בידה להציג לבית המשפט חומר ראיתי מספיק על מנת להרשיע את המבקש.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

1 אביא כלשונם את דבריי בהכרעת הדין.

2 "יש להבין את דברי הנחקר, נאשם 5, בהקשר הטבעי והרגיל של המכלול והטכסט
3 השלם. עדות נאשם 5 שלא קינן בלבו כל חשד ביחס להתנהגות השניים, אוחנה
4 ויוסי,אמינה בעיני, כך שהדרישה לקיומו של החשד בלבו של הנאשם הספציפי לא
5 מתקיים, זאת מעבר לכך שלטעמי גם חשד שכזה לא יכל להתקיים על פי המבחן
6 האובייקטיבי. כאמור אין לבחון את התנהגות נאשם בדרך של חוכמה לאחר מעשה, אלא
7 יש להביט עליה כפי שאדם במעמדו ובניסיונו, עם רכזי המודיעין והסמכויות האדירות
8 שיש בידיהם והתפיסה כי פעילותם עמומה, סמויה, מסתורית ואינה מדווחת, אלא לקומץ
9 של מפקדים בלבד.

10
11 מכל אלה, ולו דעתי הייתה נשמעת, הייתי מציע לזכותו מהעבירות המיוחסות לו.

12
13 בעניינו של נאשם 5 אני מתקשה עד מאוד לומר כי היה עליו לחשוד בכשירות פעולותיהם
14 של השוטרים ונציגי החוק ומסקנה אחרת נוגדת כל הגיון, לעניות דעתי.

15
16 עוד יש לומר כי בפנינו לא הובאו ראיות מספיקות לצורך הקביעה כי היה לו חשד ממשי
17 גם מהבחינה הסובייקטיבית. נאשם 5 האמין שהוא פועל עם נציגי החוק ושומריו וכי הוא
18 לא הטיל דופי או יכל לחוש שהתנהלותם של השניים, אוחנה ויוסי לוי, בלתי חוקית היא,
19 ולטעמי, גרסתו שהוא האמין שהשוטרים פועלים על פי סמכותם וכדין, אמינה בעיני
20 ומקובלת עלי. יש לזכור שהוא לא ידע כל פרט על הנאשמים האחרים.

21
22 בנסיבות אלו, הגם שהוא סיפק ומסר לשוטרים תחמושת רובה ציד, מצתים וזיקוקים,
23 עדיין ניתן לראות בפעולתו, פעולה כדין ומסירתם לרשות המוסמכת, כי הרי הוא החזיק
24 בתחמושת כדין שנים ארוכות, ומסירתה למשטרה או לנציגיה, אינה מהווה עבירה או
25 פעולה שיש בה פגם שיש לזקוף אותו לחובתו. מה גם שהדבר לא נטען על ידי המאשימה.
26 עוד ניתן לומר כי דין מסירת הפרטים הנ"ל כדין מסירת דברים אחרים שהעמיד לרשות
27 השוטרים בעבר כמו ציוד אישי ואחר, ציוד שיכלו השוטרים לבצע באמצעותו עבירות,
28 מסירת הפרטים אינה יוצרת חשד ממשי ואינה הופכת אותו באופן אוטומטי לעבריין.

29
30 לי נראה כי המאשימה לא הניחה תשתית עובדתית מספקת, שיש בה כדי לבסס את
31 המסקנה המרשיעה כנגד נאשם 5.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

1 אוסיף עוד כי עיינתי בנימוקי חברי, לקיומו של החשד, ולדאבון הלב, לא אוכל להסכים
2 איתו כמבואר לעיל. נסיבות המקרה מחייבות בחינה רחבה יותר מאשר מקובל בבחינת
3 ההלכה של עצימת עיניים, במישור היחסים בין בני אדם רגילים. כאן מדובר באדם מן
4 הישוב, המושיט עזרה לרשויות החוק, לנציגי שלטון החוק, כך שבמקרה זה, נדרשים
5 רכיבים נוספים ומשמעותיים לביסוס החשד הממשי הנדרש לשם יישום ההלכה הנ"ל
6 וזאת משום, " ... שהסוגיה סבוכה, ועלולה לעיתים לעורר קושי ... ומן הצד האחר יתכן
7 כי מצבים שונים עשויים להצדיק דרישת מודעות ברמה שונה כלפי הנסיבות, ", ולטעמי,
8 המקרה דנן הוא אחד המקרים המעוררים קושי רב ואף מחייב הרהור מעמיק בשאלה :
9 האם אין בנסיבותיו של מקרה שכזה כדי להצדיק דרישת רמת מודעות גבוה יותר? אינני
10 סבור שיש לענות על השאלה הנ"ל, כי לדעתי, נסיבות האירוע שבפנינו לא יכלו לעורר
11 חשד, ובוודאי לא חשד ממשי, אצל נאשם 5, וכי די בכך כדי לזכותו מהעבירות המיוחסות
12 לו.

13 אדגיש עוד כי מתוך תחושת ידידות ביקש לדעת נאשם 5, פרטים ולכן גם אם הביע פליאתו
14 באומרו: " מה אתם יוצאים למלחמה? ", עדיין לטעמי אין באמירה זו כדי להדליק נורה אדומה
15 ולעורר חשד ממשי, גם אם ידע או יכל להניח כי במשטרת ישראל נמצאים מומחים לחומרי נפץ
16 ומטענים, כי הרי כך ניתן להניח, שהנאשם 5 ידע שיש ברשות משטרת ישראל רכבים רבים, גם
17 סמויים, ואף צי שכזה, יחד עם זאת כשפנו אליו וביקשו את רכבו, הוא לא היסס ומסר אותו לרשות
18 השוטרים והדוגמאות שכאלה רבות ומגוונות.

19 סוף דבר ועל יסוד כל האמור לעיל ולו דעתי הייתה נשמעת, הייתי מציע לזכות את נאשם 5
20 מהעבירות המיוחסות לו בכתב האישום."

21 חברתי כב' השופטת ר' למלשטריך-לטר אשר הצטרפה אלי בעניין זיכוי המבקש וציינה בחוות דעתה
22 בהכרעת הדין כי:

23
24 "לענין נאשם 5 – אני סבורה כדעת כב' השופט סעב כי יש לזכות נאשם זה מהאשמה המיוחסת לו
25 בכתב האישום או מסעיפי העבירה המיוחסים לו בהכרעת הדין של כב' השופט אלרון. אני
26 מצטרפת לעמדתו של כב' השופט סעב ולתוצאת זיכוי של נאשם 5".

27
28 בסיפא של הכרעת הדין נאמר:

29 "באשר לנאשם 5, הוחלט בדעת רוב, השופטים כ' סעב ור' למלשטריך-לטר ובניגוד לדעתו
30 החולקת של אב"ד, השופט י' אלרון, לזכותו, מהעבירות אשר יוחסו לו.

31

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

1 עיון בהכרעת הדין מחייב את המסקנה כי זיכוי של המבקש היה זיכוי מלא.

2
3 לעניות דעתי, המקרה שבפנינו קרוב יותר לנסיבות של החלופה ראשונה – "לא היה יסוד להאשמה".
4 כפי שציטטתי מהכרעת הדין, ועל כן המדובר בזיכוי מוחלט, ולא זיכוי מחמת הספק.

5
6 מכל האמור דומה שהמקרה הנוכחי קרוב לבסס זכאות לפיצוי מכוח העילה הראשונה, לא היה
7 בסיס להאשמה. אדגיש – כל הראיות שהובאו בדיון היו בפני המאשימה בטרם הגשת כתב האישום.
8 משמע, המאשימה הייתה צריכה להעריך כי הראיות שבידיה אינן מספיקות כדי לבסס הרשעה, גם
9 אם יוכחו.

10 על פי תשתית הראיות שהיתה ברשות התביעה, לו היתה התביעה פועלת בזהירות הנדרשת, יכלה
11 להסיק כי אין בראיות אלו כדי להוות יסוד סביר להאשמתו של המבקש (לעניין זה ראה פסק דין
12 חמדאן).

13 יפים גם לענייננו הדברים שנאמרו בת"א (ת"א) 1173/06 רגב שוובר נגד מדינת ישראל (ניתן ביום
14 2.5.10, תוקן ביום 3.6.10) (להלן: "פסק דין שוובר"):

15
16 "תפקידה של המשטרה אינו מתמצה בהבאת ראיות שיביאו להעמדת אנשים לדין ולהרשעתם.
17 תפקידה של המשטרה הינו לאשש או לשלול חשדות כנגד חשודים. במסגרת תפקידה, חבה
18 המשטרה חובת זהירות כלפי החשודים הנתונים לחסדיה. באותה מידה שהיא משקיעה מאמצים
19 בניסיון לאתר ראיות המערבות אותם במעשים המיוחסים להם, אל לה להתעלם מראיות אחרות
20 העשויות לבוא לעזרת החשוד, בבחינת ראיות מזכות, כמו במקרה אשר בפניי. ובענין זה יש
21 לכאורה רגליים לסברת ב"כ התובע הטוען, שהתעלמות המשטרה מהראיות העשויות היו לזכות
22 את החשוד, איננה מקרית, והיא עולה בקנה אחד עם בידי חלקי של הראיות ואופן הצגתם בפני
23 בתי המשפט שנדרשו לפרשה".

24
25 ראוי לציין כי בעקבות פסק דין שוובר נכתבו מאמרים שציטטו בנאמר בפסק הדין, כך כתב פרופ'
26 בועז סנג'רו במאמרו הראשון על פרשה זו :

27
28 "ספק אם אי פעם ניתן במקומותינו פסק דין כה אמיתי, אמיץ ומבוסס באשר להתנהלותם של
29 חוקרי משטרה ופרקליטים המוליכה להרשעת חפים מפשע, כפסק-הדין של השופטת דליה גנות
30 בעניין רגב שוובר" (בועז סנג'רו, "פשעי שוטרים, רשלנות תובעים, אופטימיות שופטים והרשעת
31 חפים מפשע", הסניגור 158 (2010) 4).

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

עוד נאמרו במאמר את הדברים הבאים :

"אכן, ההנחה המוטעית של חוקרי משטרה כי החשוד שבידיהם הוא בהכרח מי אשר עבר את העבירה גורמת לזניחת כיווני חקירה אחרים, להימנעות מלהתאמץ ולאתר ראיות אובייקטיביות להימנעות מלחקור טענות בעלות פוטנציאל של זיכוי, ולהתמקדות בחשוד בניסיונות חוזרים ונשנים לגבות ממנו הודאה. כך נוצרות לא מעט הרשעות של חפים מפשע" (שם בע' 260).

יש לציין כי לאחר כתיבת המאמר הוגשו ערעורים על פסק דין שוובר. המדינה ערערה על פסק הדין כולו והתובע ערער על גובה הנזק ושני הערעורים האלה תלויים ועומדים בבית המשפט העליון (ע"א 4584/10, ע"א 4699/10).

סוג הזיכוי:

ראוי להדגיש כי בפסיקה נתגלעה מחלוקת בשאלה כיצד ישפיע אופי זיכוי של הנאשם על שאלת הפיצויים – ראה פסקי דין **דבש**; **חמדאן**; **רייש** וע"פ 12003/05 **חמודה נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 18.9.2008). ניתן למצוא בפסיקה אמירות כי זיכוי מוחלט – להבדיל מזיכוי מחמת הספק – מצדיק בדרך כלל פסיקת פיצוי לנאשם (ראה, למשל, רע"פ 960/99 **מקמילן נ' מדינת ישראל**, פ"ד נג(4) 294, 303). מנגד, הוצגה גישה אחרת לפיה אין די בזיכוי מוחלט כדי להקים חזקה בדבר זכאות לפיצוי, אלא יש לבחון את הנסיבות של כל מקרה ומקרה (השופט אור בפרשת מקמילן בעמ' 313).

בע"פ 7115/04 **יוסף בן ברוך נגד מדינת ישראל** (ניתן ביום 2/5/07), נקבע כי :

"בפסיקתנו נקבע לא אחת כי לטיב הזיכוי, היינו לשאלה האם עסקינן בזיכוי מוחלט או זיכוי מחמת הספק, ישנו משקל בלתי מבוטל בהכרעה בדבר זכותו של הנאשם שזוכה לפיצוי מכוח סעיף 80 לחוק העונשין (ראו, עניין טוויל, בעמ' 460-461; עניין עסאף, בעמ' 607-608)".

לטעמי, אין דינו של זיכוי מוחלט כזיכוי מחמת הספק או כזיכוי טכני/פרוצדוראלי. כאשר בזיכוי מוחלט עסקינן, כמו במקרה דנן, יש בכך כדי להטות את הכף למסקנה שיש לפסוק פיצוי.

יתרה מזו, גם בהנחה שהיה יסוד להגשת כתב אישום בענייננו, הרי ניתן לומר כי התקיימו "נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי". המבקש זוכה בתיק זה באופן מוחלט. זאת ועוד, בעקבות ההליכים נגרם למבקש נזק כלכלי וכן נפגע התא המשפחתי שלו (ראה המסמכים שצורפו לבקשה, הן של העובדת סוציאלית - נספח א והן של הרואה חשבון-נספח ב). כמו כן המבקש שהה במעצר בית בתנאים מגבילים למשך תקופה של שנה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

בשים לב לאמור אציע לחברי לחייב את המאשימה לפצות את המבקש בהתאם לסכום המקסימאלי הקבוע בתקנות. המבקש זכאי לפיצוי בגין 29 ימי מעצרו. כן זכאי הוא להחזר הוצאות הגנתו כאמור בתוספת לתקנות בגין לימוד התיק והישיבה הראשונה וכן בגין כל אחת מהישיבות הנוספות בבית משפט זה. באשר לתקופה בה שהה במעצר בית אתייחס לכך בהמשך, זאת לאור חשיבות הסוגיה.

באשר לפיצוי בעד ימי מעצר:

תקנה 8 לתקנות קובעת כדלהלן:

”(א) סכום הפיצוי המרבי בעד יום מעצר או מאסר הוא החלק ה-25 של השכר החדשי הממוצע במשק ביום מתן החלטת בית המשפט לענין הפיצוי, כפי שקבע שר העבודה והרווחה בהודעה לפי סעיף 198 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ”ח-1968.

(ב) סכום הפיצוי המרבי בעד חלקי יום מעצר או מאסר יחושב כחלק היחסי של הפיצוי המגיע לפי תקנת משנה (א).”

השכר הממוצע במשק (ברוטו) למשרת שכיר של עובדים ישראלים עמד על סך של 8,602 ₪ וזאת לפי הודעה לעיתונות מס' 237/2010 מיום 7.10.10 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

אם נחלק את הסך של 8,602 ₪ ל-25, נקבל סך של 344 ₪ - זהו הסכום היומי שמגיע למבקש בעד כל יום מעצר. המבקש שהה במעצר, כאמור לעיל, 29 יום. לפיכך יוצא, כי סכום הפיצוי המקסימאלי שמגיע למבקש, בעד כל תקופת מעצרו הוא:

9,976 ₪ (29 ימי מעצר * 344 ₪).

באשר לתקופת מעצר הבית:

אשר לפיצויי המבקש בגין התקופה בה שהה במעצר בית, אומנם נקבע בפסיקה כי בית המשפט אינו רשאי לפסוק מכוח סעיף 80 פיצויים בגין התקופה בה שהה הנדון ב”מעצר בית”. הלכה זו נומקה בטענה כי לא ניתן לקרוא אל תוך המושג ”מעצר” המופיע בסעיף 80 ככולל:

”גם הגבלות אחרות על חירותו של אדם, שאינן מעצר או מאסר, לא-כל-שכן שמסקנה זו מתחייבת מכך שסעיף 80(א) אינו עומד לעצמו, אלא יש לקרואו על רקע הוראות חוק המעצרים” (ראו ע”פ 4492/01 עשור נ’ מדינת ישראל, פ”ד נז(3) 734 (2003); ראו גם ע”פ 10425/05 מדינת ישראל נגד נעם פדרמן (ניתן ביום 18.11.07)).

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

1
2 הרהרתי ביני לבין עצמי האם אין לתת את הדעת לכך שמעצר בית ממושך פוגע במקורות פרנסת
3 הנאשם ומשפחתו, משפיע על בריאותו ועל התא המשפחתי, לכן היה ראוי שהמחוקק יתן דעתו על
4 כך, אך כאשר אנו מתבקשים לבחון זאת עפ"י החוק הקיים נשאלת השאלה: האם אין בנסיבות
5 מעצר הבית כדי להוות נסיבות מיוחדות שיש בהן כדי לבסס את המסקנה לפסיקת פיצוי מטעמי
6 צדק?

7
8 לטעמי בנסיבות העניין התשובה לכך חיובית. על כן, ראוי לפסוק פיצוי גלובלי בגין תקופת מעצר
9 הבית שבה הוגבלה חירותו של המבקש באופן שפגעה במידה זו או אחרת במקורות פרנסתו, גם
10 תחושת הצדק והשכל הישר תומכים בתוצאה זו, בהיות נסיבות אלו, נסיבות מיוחדות אם כי הפיצוי
11 יקבע בהערכה גלובלית או בחישוב לפי שווי של 25% מהחישוב עפ"י התקנות הני"ל כך שהסכום
12 יהיה 344 ₪ * 365 ימים * 25% = 31,390 ₪.

באשר להוצאות הגנה:

13
14
15
16 תקנה 9 לתקנות קובעת כדלהלן:

17
18 "(א) הסכום המרבי לתשלום הוצאות הגנתו של עצור או של נאשם לפי סעיף 32(א) לחוק סדר
19 הדין הפלילי או לפי סעיף 80 לחוק העונשין, יהיה כמפורט בתוספת.

20
21 (ב) נוכח בית המשפט שבנסיבות הענין מן הצדק לקבוע לעצור או לנאשם תשלום הוצאות בעד
22 שכר טרחת עורך דין גבוה מזה שנקבע בפריט המתאים בתוספת, רשאי הוא לקבוע סכום גבוה
23 יותר בשיעור שלא יעלה על חמישים אחוזים מהסכום הקבוע באותו פריט.

24
25 (ג) פסק בית המשפט שכר טרחת עורך דין לפי תקנה זו ייוסף לסכום שנפסק כאמור סכום
26 השווה למס ערך מוסף החל עליו, ודינו של סכום שהוסף כאמור כדין שכר הטרחה שנפסק".

27
28 חישוב הוצאות הגנה נמצא, כאמור, בתוספת שבתקנות ולפיה הסכום המרבי שניתן לפסוק עבור
29 ישיבת בית משפט מחוזי שנועדה להארכת מעצר הוא 3,946 ₪. עבור לימוד התיק, עבודת הכנה
30 בבית משפט מחוזי וכן עבור ישיבה ראשונה בבית משפט מחוזי בתיק לגופו – 4,429 ₪ ועבור כל
31 ישיבה נוספת אחרי הישיבה הראשונה – 1,329 ₪.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

1 המבקש לא המציא קבלות בגין תשלום שכר טרחת עורך דין ולא צורפה ולו חשבונית אחת וכן לא
2 ניתן פירוט באשר לישיבות שהתקיימו. בנסיבות אלה, לטעמי מן הראוי יהיה להסתפק בתשלום
3 מחצית הסכום המירבי הקבוע בתוספת לתקנות לעניין הוצאות הגנה.

4
5 בעניינו של המבקש, טען ב"כ המבקש כי התקיימו 42 ישיבות בתיק עד לזיכויו של המבקש והמשיבה
6 לא חלקה על כך. לפיכך בגין לימוד התיק ועבור הישיבה הראשונה יש לפסוק לו סך של 2214 ₪
7 ועבור 41 הישיבות הנוספות יש לפסוק לו 27,224 ₪ (664 ₪ * 41 ישיבות).

8
9 סך כל הסכום שמגיע למבקש בגין הוצאות הגנה יעמוד על 2214 ₪ + 27,224 ₪ = ובסה"כ 29,438 ₪.

10
11 לאור כל האמור לעיל אציע לחבריי להורות על תשלום פיצוי למבקש בעד תקופת מעצרו בסך של
12 9,976 ₪, בעד מעצר הבית בסך של 31,390 ₪ ותשלום הוצאות הגנה בסך של 29,438 ₪ ובסה"כ
13 70,804 ₪.

14 בשולי דברי אציין כי היה על המבקש לצרף תצהיר לבקשתו על פי תקנה 3 לתקנות הקובעת כי
15 "תקנות סדר הדין האזרחי, תשכ"ג-1963, יחולו על הדיון בבקשה, בשינויים המחוייבים
16 לפי תקנות אלה". יחד עם זאת, ולאור נסיבות המקרה מצאתי להסתפק בבקשה שהוגשה
17 ולפסוק למבקש פיצוי בהתאם לתקנות ולתוספת.

18

19

כ. סעב, שופט

20

21

22

השופטת ר' למלשטריך-לטור

23

24 1. עניינה של החלטה זו האם יש לפסוק למבקש, הוא הנאשם מס' 5 בתפ"ח 4067/07 פיצוי על

25 פי סעיף 80א' לחוק העונשין - התשל"ז 1977. המבקש היה עצור 29 ימים וכן במעצר בית של

26

כשנה.

27

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

- 1 כתב האישום הוגש כנגד 4 שוטרים והאזרח שהוא המבקש כאן. כתב האישום הוגש ביום
2 22.11.07 וייחס להם הכנת שני מטעני חבלה שיש בהם כדי לסכן חיי אדם באופן ממשי,
3 גרימה להיזק בחומר נפיץ שהיה בו כדי לסכן חיי אדם ולנאשמים 1,4 יוחסה גם עבירה של
4 מרמה והפרת אמונים. לגבי המבקש נטען כי נפגש עם שניים מהשוטרים, נטען כי שם סוכם
5 שייעשה שימוש במטעני חבלה מסוג צינור נגד הגורמים העבריינים, וכי המבקש ייעץ
6 לשניים מהשוטרים כיצד להכין את מטעני החבלה, הדריך אותם באילו פריטים עליהם
7 להצטייד לצורך הכנתם, קדח חורים בצינורות שהיוו את מעטפת המטען והכניס לתוכם
8 נפצים שהיו ברשותו. עוד נטען כי מסר לשניים מהשוטרים לצורך הכנת מטעני החבלה
9 נפצים נוספים, כדורי ציד וגפרורים חשמליים וכן הדריך את השוטרים איך לפרק את כדורי
10 הציד ולהוציא מהם את אבק השריפה ואת כדורי העופרת לצורך הכנת מטען החבלה.
11
- 12 3. בכתב האישום יוחסו למבקש עבירה של היזק בחומר נפיץ לפי סעיף 454 לחוק העונשין וכן
13 עבירות בנשק לפי סעיף 144(ב) וכן סעיף 144(ב') לחוק העונשין.
14
- 15 לאחר שמיעת הראיות וניהול המשפט עד תומו, זוכה המבקש מהעבירות המיוחסות לו.
16 הזיכוי היה ברוב דעות. אב בית הדין, כב' השופט אלרון מצא לנכון להרשיע את המבקש
17 בעבירה לפי סעיף 144 (ב), 144(ב) + 32 וכן בעבירה 454 + 32 לחוק העונשין, דהיינו בייצור
18 נשק שלא כדין, סיוע לנשיאת נשק שלא כדין וסיוע להיזק בחומר נפיץ. כב' השופט סעב
19 קיבל את עמדת המבקש כי לא ידע למעשה לאיזה צורך דרושים לשוטרים מטעני החבלה
20 למעט על מנת "להפחיד מישהו". כב' השופט סעב שלל מצב של "עצימת עיניים" ומצא כי
21 בנסיבות העניין לא התקיים היסוד הנפשי הדרוש לעבירת הסיוע ובוודאי לא לעבירה
22 כמבצע עיקרי. אני הצטרפתי לקביעתו של כב' השופט סעב. המחלוקת בין שופטי ההרכב
23 היתה אם הוכח שידע המבקש שעומדים לבצע עבירה באמצעות המטענים שעזר בהכנתם
24 ובכך התקיים היסוד הנפשי הדרוש לסיוע, אם לא.
25
- 26 4. על מנת להיכנס בגדרו של סעיף 80 לחוק העונשין, על המבקש לעמוד בדרישה מקדמית -
27 זיכוי מהאישומים נגדו או ביטול כתב האישום בהסכמה טרם מתן הכרעת הדין. זוהי
28 המשוכה הראשונה (כלשון בית המשפט העליון בע"פ 5205/04 גואטה נ' מדינת ישראל נבו
29 3.7.07, להלן "פסק דין גואטה"), בס' 6 לפסק הדין, עמ' 6,7). אין במעבר משוכה זו
30 כשלעצמו, כדי לזכות בפיצויים.
31
- 32 המשוכה השניה מציבה 2 עילות סף חלופיות העשויות להביא לפיצוי המבקש.
33 א. בית המשפט נוכח כי לא היה יסוד לאשמה.
34 ב. קיימות נסיבות אחרות המצדיקות את הענקת הפיצוי.
35

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

1 גם מעבר המשוכה השנייה אינו מבטיח קבלת הפיצוי שכן הענקת הפיצוי כפופה לשיקול
2 דעת בית המשפט. לעיתים קיימות נסיבות שמצדיקות את שלילת הפיצוי מהמבקש. למשל -
3 נאשם שהביא על עצמו במעשים או בהתבטאויות את כתב האישום שהוגש כנגדו (ראו ע"פ
4 2292/01 עשור נ. מדינת ישראל נבו 8.5.03, להלן "פסק דין עשור").

5
6 איזון בין אינטרסים מנוגדים - 6.

7 מול הצורך בקיום הליכים פליליים במדינת חוק והיכולת להעמיד לדין נאשמים, קיימת
8 זכות הפרט בחברה, המעוגנת בחוקי יסוד. עצם העמדתו לדין של אדם עלולה לשאת עימה
9 פגיעה בזכות היסוד של הפרט ובכלל זה בכבוד האדם, בחופש העיסוק שלו, פרטיותו, שמו
10 הטוב וכשמדובר במעצר - גם בחירותו. לעיתים הליך כזה פוגע גם בקניינו של נאשם שכן
11 הוא כרוך בעלויות כספיות ניכרות ולעיתים פוגע ביכולת ההשתכרות של הנאשם. (ראו ע"פ
12 5923/07 ראשיד שיתאווי נ. מדינת ישראל נבו, 6.4.09 להלן "פסק דין ראשיד
13 שיתאווי", ע"פ 4466/98 דבש נ. מדינת ישראל נבו 21.1.02 להלן "פסק דין דבש", ע"פ
14 1767/94 יוסף ואח' נ. מדינת ישראל נבו, 7.2.99 להלן "פסק דין יוסף")

15 מול זכות הפרט המפורטת לעיל, עומד צורך בלתי נמנע למדינה להביא לדין את אלו שפרעו
16 את חוקיה. קיים אינטרס ציבורי לאכיפת החוק ולהבאת עבריינים למשפט, אינטרס שהוא
17 נשמת אפה של מדינת חוק, ובא להגן על ערכיה החיוניים ועל תפקודה התקין של החברה.

18
19 בהחלטה האם לזכות נאשם שזוכה בפיצוי מקופת המדינה, מופעלת למעשה נוסחת האיזון
20 המכוונת לקבוע את מידת הפגיעה וההסתברות שיש בהם להצדיק התגברותו של ערך אחד
21 על פני השני. יש למצוא את נקודת האיזון, שכן ברור כי בסופו של דבר לשם הגשמת זכויות
22 כל אדם בחברה, נדרשת חברה מאורגנת ובטוחה. איזון כאמור יהיה מונחה על ידי עיקרון
23 המידתיות, דהיינו לשם הגשמת האינטרס הציבורי תהא הצדקה לפגיעה בפרט ככל
24 שהפגיעה נדרשת לצורך קיום ההליך הפלילי ולא מעבר לכך. יחד עם זאת, במסגרת
25 המידתיות, יש למנוע הרתעת יתר של רשויות התביעה שמא ירפו ידיהם מהגשת כתבי
26 אישום גם שהדבר מתבקש לאור חומר הראיות (ראו פסק דין גואטה הנ"ל, ס' 6 לפסק
27 הדין)

28
29
30 האם לא היה יסוד לאשמה? - 7.

31 7.1 נאשם המבקש לזכות בפיצויים לפי סעיף 80 לחוק העונשין צריך להראות כי
32 תשתית הראיות שהייתה מונחת בפני התביעה קודם להגשת כתב האישום, לא
33 הייתה גורמת לתובע סביר להעריך שיש בתיק די ראיות לביסוס האשמה. חוסר
34 הסבירות בהגשת התביעה צריכה להיות כל כך חדה וברורה שתצדיק הימנעות
35 מהעמדה לדין מלכתחילה (ראו פסק דין ראשיד שיתאווי הנ"ל, ס' 12 לפסק הדין)
36 או כלשון פסק דין דבש, ס' 47 לפסק הדין (עמ' 106), כב' השופט חשין: "מצב קיצוני

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

1 של אי סבירות בולטת" וכן: "מקום שהתביעה נהגה בסבירות ובהירות ראויה,
2 כראוי לתביעה, לא נאמר כי לא היה יסוד להאשמה גם אם בערבו של יום ייצא
3 נאשם זכאי בדינו". (ס' 17 לפסק הדין, עמ' 89, כב' השופט חשין)

4
5 דהיינו, הבדיקה המתחייבת האם היה חוסר סבירות בולט או קיצוני בהגשת כתב
6 האיטום במקרה כאן. הפסיקה של בית המשפט העליון אף מרחיקה מעבר לכך
7 וקובעת כי יש להביא בחשבון כשדנים בבקשה לפי סעיף 80: "כי לעולם קיימת
8 האפשרות של טעות בשיקול הדעת ושאלת העמדה לדין ובנוסף כי קיים אינטרס
9 ציבורי שלא להביא להרתעת יתר של התביעה מלהעמיד אדם לדין מקום שיש
10 בידה ראיות מספיקות להגשת כתב אישום נגדו" (פסק דין גוואטה ס' 6, ופסקי
11 הדין המצוטטים שם)

12
13 אני סבורה כי בענייננו אין יסוד לטענה כי ערב הגשת כתב האיטום לא הייתה 7.2
14 תשתית ראייתית כזאת אשר הצדיקה הגשת כתב אישום כנגד המבקש. יודגש כי
15 המועד הקובע לבדיקת התשתית הראייתית, האם הצדיקה הגשת כתב אישום -
16 הינו המועד שקדם להגשת כתב האיטום ולא כפי שעולה מנוסח הבקשה שהגיש
17 המבקש שבה הוא מעמת את סעיפי כתב האיטום מול סעיפי הכרעת הדין של כב'
18 השופט סעב. הכרעת הדין ניתנה אחרי שמיעה ארוכה ויסודית של מכלול הראיות,
19 מצב ששונה מהמועד של טרם הגשת כתב האיטום.

20 המבקש נחקר לראשונה במשטרה ונשאל נקודתית, האם היה לו קשר עם מי 7.3
21 מהנאשמים האחרים ובמיוחד עם שניים שננקב בשמם באשר להכנה או לייעוץ
22 לגבי הכנת מטען החבלה. המבקש הכחיש. המבקש אישר שעבד בעבר בתחום
23 הזיקוקים. העד נשאל מפורשות אם אחד הנאשמים שננקב בשמו ביקש ממנו אי
24 פעם זיקוקים והמבקש שלל זאת והשיב שגם לא נשאל לגבי זיקוקים. כשנשאל
25 לגבי ריבוי השיחות הטלפוניות עם שניים מהשוטרים בסמוך למועד הנחת המטען
26 הסביר זאת בתכני שיחה שונים. כך גם הסביר לגבי 3 שיחות שלו עם אחד
27 מהשוטרים המעורבים יום אחרי הנחת המטענים ושיחה נוספת שלו יומיים לאחר
28 הנחת המטענים (ת/11). 3 ימים לאחר מכן בחקירה נוספת בתחילת החקירה חזר
29 וציין המבקש כי אין לו שום קשר לעניין ואין לו שום מעורבות בהכנה כלשהיא של
30 מטען. עם התקדמות החקירה אישר ששניים מהשוטרים היו אצלו בבית אך חזר
31 וציין כי מעולם לא פנו אליו לסייע להכין מטעני חבלה. שוב נתבקש להסביר את
32 שיחות הטלפון בינו לבין שני השוטרים בסמוך לאירוע של הנחת שני המטענים
33 וחזר והסביר זאת בתכנים שונים (ת/19). לאחר הפסקה, סיפר המבקש דברים
34 שונים. יש תזכיר שוטר בחומר הראיות (ת/20), על כך שבמהלך ההפסקה אמר
35 למבקש שהם יודעים את האמת ועדיף לו בשלב זה לומר את האמת.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

- 7.4 כאמור, לאחר הפסקה בחקירה סיפר המבקש (ת/19) ששני השוטרים (מבין
הנאשמים) אמרו לו שהם רוצים להפחיד מישהו. בתחילה עשה ניסיון עם אחד
מהשוטרים בפיצוץ זיקוקים בשטח לא רחוק מהבית שלו, אך נאמר לו שזה לא
מספיק מפחיד. מס' ימים לאחר מכן הגיעו אליו שני השוטרים, ביקשו מצתים אך
לא היה לו ונתן להם קרטון עם כדורי ציד. בהמשך עדותו ציין כי גם נתן להם
מצתים מקופסא ישנה. אחד השוטרים הביא איתו שקית עם כל מיני נפצים
ופתילים. המבקש שאל אותם "מה, אתם הולכים למלחמה" ואמרו לו: "תעזוב
שטויות, מה שאתה לא צריך לדעת לא מעניין אותך". המבקש הזהיר את אחד
השוטרים שלא "תרד לו איזה אצבע". המבקש סיפר שהם לא אמרו לו שהם
הולכים להפחיד עבריינים עם זה. המבקש אישר כי הוא נשאל על ידי אותם
שוטרים אם הוא יודע מהו מטען צינור ואם הוא יודע להכין מטען כזה. לדבריו הוא
השיב להם שאיננו יודע והשיחה כולה היתה אגבית, התנהלה על כוס קפה
במרפסת. במהלך עדותו ציין המבקש תחילה שאיננו יודע אם בשקית שהביא אחד
השוטרים היו "מופות" (מעטפת הצינור), אבל בהמשך חקירתו ציין כי אחד
השוטרים שם את הצינור במלחצים במחסן שלו, מחסן אליו יש גישה חופשית והוא
אפשר להם להשתמש במקדח. כשפנה ללכת ולצאת מביתו אמר אחד השוטרים
שהמקדח נשבר והוא חזר להראות לו היכן יש עוד מקדחים. המבקש ידע לספר
שהחור שקדח השוטר היה במרכז הצינור על מנת לשים מצת. בהמשך החקירה
כשנטען מולו כי הוא זה שייעץ וקדח את החור בצינור השיב שעזר לשוטר כי ראה
שהוא שבר מקדח. המבקש אישר שראה רק "מופה" אחת. המבקש לא שלל שייעץ
לשוטרים מה לקנות להכנת מטעני החבלה אך ציין שאם עשה זאת זה היה לא
במודע. המבקש הסביר שהלך אחרי השוטרים בעיניים עצומות ולא בדק אותם.
- 7.5 עוד קיים בתיק מזכר של אחד החוקרים על כך שלמחרת חקירת המבקש ב-ת/19
מסר לו המבקש שיש דבר שלא הזכיר בעדותו והוא שהציוד שהיה לו בארגז שמסר
לשוטרים נזרק על ידו לאחר שחזר מהחקירה הראשונה שלו.
- 7.6 עד המדינה, שהיה בעצמו בין חוליית השוטרים שפעלה באירוע, סיפר בעדותו כי
אחד השוטרים מבין הנאשמים סיפר לו שהיה אצל "המהנדס", כשהכוונה למבקש
כאן, ושעשה איתו ניסוי לגבי משהו שמתפוצץ, מ"צינור שממלאים אותו במשהו",
מדליקים וזורקים. אותו שוטר איתו דיבר עד המדינה אמר לו: "אל תדאג המהנדס
יסדר לנו משהו". עד המדינה ציין כי סוכם בין השוטר למהנדס מה צריך להביא
למהנדס ואז השוטר ועד המדינה הלכו לחנות וקנו את ה"מופות" עם פקקים ומשם
הלכו למבקש. לדברי עד המדינה, שם הוחלט שהולכים על "מטען צינור לא חזק".
המבקש הציע לעשות חריצים על הצינור כדי שיהיו רסיסים אך הם אמרו למבקש
שאינן צורך. עד המדינה אמר כי איננו יודע אם השוטר אמר למבקש "למה
המטענים". עד המדינה הסביר שלאחר שקנו את ה"מופות" הביאו למבקש את

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

- 1 הצינורות והוא עשה חור עם בורג ושאל: "מה, אתם לא רוצים פתיל?". המבקש
2 אמר שישים להם גפרור חשמלי וכששאלו "אם זה לא יעבוד?" המבקש הציע משהו
3 יותר טוב והוא פירק והוציא נפצים ממקום כלשהוא ונתן להם. עד המדינה מפרט
4 שאחרי שהמבקש עשה את החורים ב"מופות" הוא הכניס נפץ, קשר את זה, סגר
5 להם את ההברגה של ה"מופה". בהמשך נתן להם כדורי ציד ששפך לתוך דלי
6 והסביר להם איך להוציא את אבק השריפה. עוד הסביר להם המבקש לשים קרטון
7 באמצע ואחריו לשים מכדוריות העופרת שגם הם היו בתוך כדורי הציד. עד
8 המדינה הסביר שאת הכל לקחו בתוך דלי מהבית של המבקש ונסעו לדרכם. עד
9 המדינה הסביר בצורה מפורטת כי המבקש אמר שהנפצים עובדים על חצי וולט
10 ואפשר להפעיל אותם עם שעון מעורר, וכן שצריך איזולירבנד. לאחר שעזבו את בית
11 המבקש הם הלכו לביתו של שוטר נוסף ששלחו אותו לקנות את הציוד החסר
12 (איזולירבנד ושעונים).
- 13 העדות האמורה מפי עד המדינה עמדה בפני התביעה קודם להחלטה להגשת כתב
14 אישום.
- 15 מהראיות עלה כי רק שני שוטרים היו בקשר עם המבקש. עד המדינה, ושוטר נוסף. 7.7
16 עד המדינה מסר שאיננו יודע אם המבקש ידע למה מיועדים המטענים. חשוב לציין
17 כי השוטר היחידי הנוסף שהיה בקשר עם המבקש (חוץ מעד המדינה), שהוא
18 למעשה היה חברו ויצר את הקשר הראשוני איתו הכחיש בחקירתו במשטרה
19 מעורבות באירוע ולא מסר למשטרה גרסה כלשהיא. לכן, גם לא ניתן היה לקבל
20 אישור משוטר זה בשלב הקודם להגשת כתב האישום, האם חשף בפני המבקש
21 לצורך מה מטעני החבלה, אם לאו.
- 22 ברור כי מסיבה כלשהיא המבקש לא מסר את גרסתו לאמת במהלך חקירתו 7.8
23 הראשונה. גם פרטי חקירתו השנייה לא התאימו בצורה מלאה לפרטי עדות עד
24 המדינה. במצב דברים זה הייתה קיימת לכאורה תשתית סבירה להגשת כתב
25 אישום כנגד המבקש. יש לזכור כי המבחן לבדיקת התשתית הראייתית הקיימת
26 ערב הגשת כתב האישום, הוא אובייקטיבי ואיננו מתמקד בתחושות הנאשם
27 הבטוח בחפותו וסבור שנגרם לו עוול (ראו ע"פ 7115/04פ בן ברוך נ. מדינת ישראל
28 נבו, 2.5.07 להלן "פסק דין בן ברוך", ס' 8 לפסק הדין, עמ' 10).
- 29 נראה לי שאין צורך להכביר מילים לגבי השאלה באם הייתה תשתית ראייתית 7.9
30 סבירה לביסוס האשמה, שכן אב בית הדין, בתום שמיעת הראיות כולן סבר שיש
31 להרשיע את הנאשם בעבירת הסיוע לעבירות שיוחסו לו. העובדה שאחד מתברי
32 ההרכב השתכנע כי יש מקום להרשיע וכי אשמתו של הנאשם הוכחה מעבר לספק
33 סביר - מלמדת מתוכה על כך שהיה אלמנט של סבירות בשיקול דעת התביעה
34 כשהחליטה על הגשת כתב אישום, גם אם בסופו של הליך דעת הרוב זיכתה את
35 המבקש.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

- 1
2
3 7.10 חיזוק נוסף לכך שהתשתית הראייתית המקדמית, קודם שמיעת ההוכחות לימדה
4 על סבירות בקבלת ההחלטה על הגשת כתב אישום, נלמדת מתוך החלטתו של
5 השופט שדן במעצרו של החשודים לרבות במעצרו של המבקש, והחליט על מעצר
6 עד תום ההליכים. החלטה כזו מטבע הדברים, בודקת קיומן של ראיות לכאורה
7 לגבי העבירה שנאשם מואשם בה וקיומן של ראיות כאלה הוא תנאי הכרחי
8 להחלטת המעצר. להחלטות בשלב המעצר יש משקל מסויים כשבאים לבחון את
9 התשתית הראייתית לצורך סעיף 80, (ראו פסק דין **פדרמן** ס' 21 לפסק הדין(עמ'
10 28), פסק דין **גוואטה**, ס' 9 לפסק הדין (עמ' 9)) על אף שאין בעובדה זו כדי לחסום
11 את הדרך לפיצוי לפי סעיף 80.
12 7.11 לא כל תוצאת זיכוי יש בה ללמד על כך שחסרה תשתית ראייתית מלכתחילה (ראו
13 פסק דין **ראשיד שיתואי**, ס' 10 לפסק הדין). לתפיסתי, התשתית הראייתית
14 הניחה בסיס סביר להגשת כתב אישום כנגד המבקש. התנהגותו המכחישה
15 והמסתירה במהלך חקירתו הראשונה שנועדה להטעות את החוקרים יכלה להעלות
16 אפשרות למעורבותו המלאה באירוע. לא ניתן לקבוע, לטעמי כי לא היה יסוד
17 לאשמה.
18
19 8. האם נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי -
20 8.1 בפסק דין **דבש** מנה כב' השופט חשין נסיבות משלושה סוגים העשויות להקים
21 בסיס לפסיקת פיצויים לפי העילה השניה -
22 א. נסיבות שעניינן הליכי משפט בכללם
23 ב. אופי זיכוי של הנאשם.
24 ג. נסיבותיו האישיות של הנאשם החיצוניות למשפט.
25 אך קבע: "**ואולם עיקר הוא בנסיבות ההליך הפלילי עצמו**(שם, ס' 50 לפסה"ד)
26
27 8.2 בשקילת הנסיבות המקיימות זכות לפיצוי כנגד הנסיבות המצדיקות שלילת הפיצוי יש
28 לבית המשפט שיקול דעת רחב, לרבות שיקולים כללים של מדיניות משפטית (ראו פסק
29 דין **עשור**, ס' 5 לפסק הדין (עמ' 740), פסק דין **ראשיד שיתאוי**, ס' 18 לפסק הדין, (עמ'
30 17)).מדובר בעילה שיורית שגבולותיה רחבים "**הביטוי נולד עמום על מנת שיישאר**
31 **עמום**" (מתוך ע"פ 7826/96 **רייש נ. מדינת ישראל** נבו 8.5.97, עמ' 498, 499, להלן
32 "**פסק דין רייש**").
33
34

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

8.3 נסיבות שעניינן הליכי משפט - בקבוצה זו תשקל התנהגות התביעה במהלך המשפט, האם היה בהתנהגותה פגם שהביא להשעיית הזיכוי או להארכת המעצר. בקטגוריה זו מושם הדגש על אופן התנהלות התביעה ועל עניינים נוספים בהליך עצמו ובין היתר התנהגות הנאשם בהליך. התנהגותו של נאשם במהלך חקירה במשטרה אף היא נכללת בגדר מכלול השיקולים שיובאו לעניין החזר הוצאות ותשלום פיצויים. במקרה שבו התנהגותו של נאשם בטרם הגשת כתב אישום תרמה להעלאת החשדות נגדו או פגמה ביכולת להגיע לחקר האמת, עשויה להישלל זכותו לפיצוי (פסק דין **יוסף** עמ' 524, פסק דין **דבש** עמ' 91).

על אף ריבוי הראיות בתיק והמסכת הרחבה שהצריכה שמיעתו, העובדה ש-5 נאשמים שונים היו מעורבים וכל אחד יוצג על ידי עורך דין אחר - התנהל התיק, להערכתנו, בצורה יעילה ועניינית באופן ש- 25 ישיבות הוכחות נשמעו במשך תקופה של כשנה כאשר ההליך עצמו עד להכרעת הדין ארך תקופה של כשנה ומחצה. לא ניתן לומר להערכתנו, שהיה פגם בהתנהלות התביעה במהלך ניהול ההוכחות וגם לא נטען כך בבקשה שבפנינו.

יחד עם זאת, ברור שהמבקש לא חשף את מלוא הידוע לו בחקירתו במשטרה ועשה כן רק לאחר שנודע לו שהמידע נמסר על ידי אחרים לחוקרים. הכלל הוא כי לא יהיה זה מוצדק לחייב את המדינה בשיפוי ובפיצוי, מקום שהתנהגותו של הנאשם במהלך החקירה והמשפט לא תרמה לחקר האמת וראו לעניין זה ע"פ 700/00 **טוויל נ. מדינת ישראל**, נבו 23.5.02 בעמ' 463, 464 :-

"התנהגותו של נאשם במהלך החקירה במשטרה או במהלך משפטו, אף היא נכללת בגדר מכלול השיקולים שיובאו לעניין החזר הוצאות ותשלום פיצויים. אדם המבקש להקים לעצמו זכות לפיצוי או שיפוי, צריך להראות בין היתר כי התנהגותו שלו לא גרמה למצב שנקלע אליו בחקירתו או במשפטו ולא תרמה לו".

עולה כי בהליכי המשפט שהתקיימו, לרבות התנהגות המבקש בשלב החקירה, אין כדי לתמוך במתן פיצוי למבקש.

8.4 אופן הזיכוי - האופן שבו בא ההליך לסיומו והסיבות לזיכוי הנאשם עשויים להיות בעלי נפקות לצורך הקביעה, האם מגיע פיצוי לנאשם. במסגרת זו נכללים טיב הזיכוי והטעמים לזיכוי, כאשר זיכוי מוחלט איננו נוסחת קסם המביאה מעצמה לזיכוי. אמנם הזיכוי הוא זיכוי לכל דבר ועניין, אך לפני שמחויבת המדינה בהוצאות, יש להביא את נסיבות הזיכוי ולא רק את כותרתו. במקרה שלנו היה הזיכוי ברוב דעות. הייתה מחלוקת בין שופטי ההרכב שהייתה כרוכה בהתלבטות. העובדה שהמבקש לקח חלק

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

1 בהכנה ובייעוץ של מטעני חבלה עולה מחומר הראיות. השאלה שהייתה במחלוקת, אם
2 ידע או לא ידע למה מכוונים מטעני החבלה והאם עומדים לבצע עבירה באמצעותם ואם
3 יש במקרה זה "עצימת עיניים" העונה לדרישות המצב הנפשי של העבירה שבה הורשע.
4 8.5 נסיבותיו האישיות של המבקש - המבקש טען כי עסקו נהרס וירד לטמיון ללא אפשרות
5 לשקמו. מעבר לאמירה כללית לא הובאו בעניין זה אסמכתאות. נטען בבקשה כי
6 במהלך כל התקופה לא היו למבקש מקורות הכנסה והוא ומשפחתו נזקקו לטיפול
7 פסיכולוגי כדי להשתקם.
8 לעניין ההיבט הכלכלי - הוצג מכתב רואה חשבון על כך כי הכנסות המבקש לשנת 2006
9 היו 105,473 ₪ (ללא הכנסת האישה שהיא עובדת שכירה) ואילו ב- 2007 הכנסתו
10 38,670 ₪. מסמך רואה החשבון לא ציין אם מדובר מהכנסות ממשלח יד. יצוין כי
11 החקירה המשטרתית החלה בנובמבר 2007 לכן אין לייחס את הירידה בהכנסות בין
12 שתי שנים אלו להליך המשפטי. המבקש בעדותו בפני בית המשפט ציין כי נפגע בתאונה
13 שהיתה לו ולפי דרישות חברת הביטוח לא אמור היה לעבוד כדי שיהיה זכאי לקבל
14 תגמולים ולכן התנדב למשטרה לתקופת מה. לאחר מכן חזר לעבודה. המבקש העיד כי
15 עסק בשיפוצים ובשחזור מבנים ובתי קברות. ההכנסה במהלך שנת 2008 אכן היתה
16 נמוכה יותר משנת 2007, בסדרי גודל של כ- 1800 ₪ לחודש, כנראה תוצאת היותו
17 במעצר בית.
18 באיזון השיקולים השונים שעלו במסגרת זו עולה כי אין בנסיבות האישיות של המבקש
19 כדי להטות את הכף למתן פיצוי בגין ההליך שהתנהל.
20
21 לסיכום .9
22 לאחר שנסקרו הנימוקים השונים שיש בהם כדי לגבש את עמדת בית המשפט בשאלה האם
23 יש לפסוק פיצוי למבקש לפי סעיף 80 לחוק העונשין – אני סבורה כי אין מקום במקרה זה
24 לפסוק פיצוי כלשהוא למבקש.
25
26

ר. לטר, שופטת

27
28
29
30

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

השופט י' אלרון [אב"ד]

עיינתי בחוות דעתם של חבריי, ואני סבור כי דין הבקשה להידחות.

להלן הנמקותיי לדחיית הבקשה.

בהכרעת הדין בתיק זה סקרתי בהרחבה את התשתית העובדתית והראייתית שהונחה בפנינו ולטעמי, ביססה את הרשעת כל הנאשמים בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום וזאת, מעבר לספק סביר (ראה: עמ' 1-79 להכרעת הדין).

חבריי אימצו את דעתי בהתייחס להרשעת הנאשמים 1-4 וכנגד דעתי החולקת סברו כי יש לזכות את המבקש.

בעקבות זיכויי בדין, המבקש פנה, כאמור, בבקשה זו לפסוק לו פיצויים מתוקף **סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977**.

המסגרת הנורמטיבית לדיון שבפנינו, פורטה בהרחבה על ידי עמיתי ולא אשוב להידרש אליה, למעט איזכור עילות הזכאות לחיוב בפיצויים כמצויין בסעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז 1977, המגדיר את עילות הזכאות לחיוב בפיצויים מתוקף סעיף זה, והן: "לא היה יסוד לאשמה" ו"נסיבות אחרות המצדיקות זאת".

בעניינו של המבקש אני סבור כי אף אחת מעילות הזכאות הנ"ל, אינה מתקיימת.

ראשית, לסוגיה האם לגבי המבקש, שכאמור זוכה בדין (בדעת רוב), מתקיימת עילת הזכאות לפיצוי שהוגדרה על פי חוק כ"לא היה יסוד לאשמה" מלכתחילה.

חברתי, השופטת למלשטריך סקרה בהרחבה את אותה מסכת ראייתית לכאורית אשר ערב הגשת כתב האישום עמדה לנגד עיני באי כח המשיבה והצדיקה את הגשת כתב האישום כנגדו.

כרקע בלבד אין לי אלא לשוב לנכתב בהכרעת דיני בדבר היות המבקש, מתנדב לשעבר במשטרת ישראל, אשר אין חולק כי נתן לנאשם 3 ואוחנה כדורי צייד ונפצים ששימשו להרכבת המטען, סיפק להם ייעוץ (הסביר כיצד להדביק את פקקי המטען ולהפריד בין אבק השריפה לכדוריות המתכת באמצעות פיסת קרטון) ואף נתן עזרה טכנית בהכנת המטענים (קדח חור בצינור להחדרת הנפץ) (ראה ת/19, שורי' 155-157 ו-175-176).

עוד עמדה בפני באי כח המאשימה, בטרם הגשת כתב האישום כנגד המבקש, גירסתו של אוחנה בדבר ידיעתו של זה האחרון על כוונתם להכין מטעני חבלה (ראה עמ' 231 שורי' 19-24 ועמ' 229 שורי' 12-13 לפרו').

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

1 זאת ועוד, בפני באי כח המאשימה עמדה העובדה כי משנעצר המבקש בחשד למעורבות בהכנת
2 המטענים, מסר גירסה שקרית בה הכחיש כל קשר לאירוע ועמד על כך כי לא נתן ולא נתבקש ליתן
3 דבר (ראה: ת/11 שורי' 15-16). רק בחקירתו השנייה, כשלושה ימים לאחר מכן, לאחר שהוטח בפניו
4 כי מעורבותו בפרשיה ידועה, וכי מוטב שימסור גירסת אמת, מסר הודאתו.

5
6 על בסיס האמור לעיל, אם כן, כעולה מהכרעת דיני, סברתי לאחר שמיעת מכלול הראיות כי אשמת
7 המבקש בעבירות של יצור נשק שלא כדין, סיוע לנשיאת נשק שלא כדין וסיוע בהיזק לחומר נפץ
8 הוכחה מעבר לספק סביר זאת בהסתמך על האמור באמרותיו במשטרה, הפללתו על ידי שותפו
9 לשעבר, עד המדינה אוחנה, והתנהגותו המפלילה, כפי שיפורט, בתמצית, כדלקמן:

10
11 א. באמרתו במשטרה, הודה המבקש מפורשות כי הבין כי הינו מתבקש להתקין "מטען צינור"
12 מטרתו "להפחיד מישהו" וכי עצם את עיניו להשלכות האפשריות של המעשה (ת/19).

13
14 לדידי, אימרתו זו אינה משתמעת לשתי פנים. לא ניתן להעלות על הדעת אפשרות חוקית
15 "להפחיד" מאן דהוא באמצעות צינור מתכת מלא באבק שריפה המופעל באמצעות מצת
16 ופתיל השהיה.

17
18 ואכן, בלב המבקש התעורר, הלכה למעשה, חשד בדבר ההיבט הפסול של מעשיו. אלמלא
19 כן, לא היה שואל את הנאשם 3 ואוחנה האם פניהם מועדות ל"מלחמה", ולא היה מודה כי
20 "עצם את עיניו". אף בהתעלם מאי הבנתו את המשמעות המשפטית של מונח זה, הרי שלא
21 ניתן להתעלם ממשמעותו המפלילה אף בשפת יומיום.

22
23 ב. בניגוד לאמור בבקשה, הרי שעד המדינה, אוחנה, הבהיר אף הוא כי המבקש היה מודע
24 להיבט הפלילי של מעשיו. לדבריו, כזכור, ידע המבקש כי הינו מתבקש לסייע בהכנת מטען
25 חבלה, והוסבר לו כי מטרתו "להפחיד מישהו שכבר הגזים" (ראה דברי אוחנה עמ' 231-232
26 לפרו').

27
28 סברתי בהכרעת הדין ואני סבור גם עתה, כי לא ניתן ליישב מודעותו למטרה זו עם "טעות
29 במצב דברים" לפיה הנאשמים פועלים במסגרת הלגיטימית של תפקידם, וטענתו זו של
30 המבקש היתה מנוגדת לשכל הישר. ידוע לכל, כי משטרת ישראל אינה עוסקת בעסקי
31 ה"הפחדות" של אזרחיה, ותפקידה לגונן עליהם, בין היתר, מפני מטעני חבלה, תחת
32 מלייצרם.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

- 1 במאמר מוסגר אציין כי עדות אוחנה נמצאה כמהימנה על ידי המותב בכללותו, שסמך עליה
2 את ידיו לצורך הרשעת הנאשמים 1-4, פה אחד, בעבירות חמורות בנשק, היזק בחומר
3 נפיץ והפרת אמונים.
4
5 ג. לשיטתי, הראיות הנ"ל השתלבו היטב לא רק אחת בשנייה, אלא אף בהתנהגותו המפלילה
6 של המבקש וכל אלה עמדו בפני המאשימה בטרם הגשת כתב האישום.
7
8 לו היו ידי המבקש נקיות, לא היה משקר לחוקרי בניסיון להסתיר את מעורבותו בחקירתו
9 הראשונה (ת/11). המבקש לא ידע להסביר שקרים אלו כשעומת עמו בעדותו בפנינו, ולא
10 מצאתי עיגון להשערת חברי, לפיה ביקש לחפות על יתר הנאשמים, אף בדברי המבקש עצמו
11 (ר' עמ' 948 לפרו' דיון מיום 23.12.08).
12
13 אם לא די בכך, הרי שהמבקש הוסיף ושיקר אף בעדותו בפנינו, כשניסה להכחיש שדובר
14 עימו על "מטען צינור", הכחשה ממנה חזר מאוחר יותר (שם, בעמ' 944, 959). בכך, לא זו
15 בלבד שקעקע את מהימנותו, אלא הוכיח את מודעותו למשמעות המפלילה של מונח זה וכי
16 השימוש בו על ידו, באמרתו לא היה תמים.
17
18 אין לי אלא לחזור ולציין, כי מקום בו הגנת הנאשם מתמקדת בטענה כי פעל בהיעדר יסוד
19 נפשי ובתום לב, אזי, ריבוי שקריו מהווה ראיה מהותית היורדת לשורש העניין.
20
21 לסיכומי של עניין, נראה כי עיקר המחלוקת אינה נוגעת לעצם קיום הראיות נגד המבקש, אלא,
22 לפרשנותן. בנסיבות העניין, מצאתי, כי פרשנות המאשימה הינה, לכל הפחות, סבירה ומקימה
23 "סיכוי סביר להרשעה" כנדרש בדין, אם לא הפרשנות הנכונה היחידה להן.
24
25 בנסיבות האמורות לעיל, יוצא איפוא כי איני מקבל את דברי חברי כב' השופט סעב:
26
27 "על פי תשתית הראיות שהיתה ברשות התביעה, לו היתה
28 התביעה פועלת בזהירות הנדרשת, יכלה להסיק כי אין בראיות
29 אלו כדי להוות יסוד סביר להאשמתו של המבקש" (ר' עמ' 7 לחוות
30 דעתו).
31
32 אוסיף ואומר כי בית המשפט העליון הבהיר לא אחת, כי "השימוש בעילה זו ייעשה במקרים
33 חריגים בלבד, מקום בו לא היה בידי התביעה להוכיח פרטים מרכזיים באישום, עד אשר
34 "הזיכוי היה צפוי מראש" (ר' ע"פ 1109/09 שיבלי נ' מדינת ישראל (לא פורסם) 04.01.10, סעי' 80
35 לחוק העונשין).

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

1
2 הכוונה, אם כן, הנה למקרים בהם לא היו ראיות מספיקות להעמדת הנאשם לדין מלכתחילה.
3
4 כך, למשל, נמנע בית המשפט העליון מלייחס עילה זו לנאשם שהואשם על סמך גרסה שהמאשימה
5 עצמה לא נתנה בה אמון (שם), אם כי באותו עניין פוצה המערער מכוח עילה אחרת).

6
7 קל וחומר, אם כן, בענייננו, בו בעת העמדת המבקש לדין, כאמור, אחזה המאשימה באמור
8 באמרתו, שקריו, ועדותו המפלילה והמהימנה של אוחנה. שילוב זה, כפי שפורט לעיל, לא זו בלבד
9 שהקים יסוד להאשמו, אלא אף כאמור, לשיטתי, להרשיעו בעבירות של יצור נשק שלא כדין, סיוע
10 לנשיאת נשק שלא כדין וסיוע להיזק בחומר נפץ.

11
12 פיצויו, בנסיבות אלו, יהא בבחינת היפוך הראיות על ראשן, ו"יצא חוטא נשכר".

13
14 כמו כן איני סבור כי מתקיימת בענייני העילה החילופית לזכאות בחיוב בפיצוים, קרי, "נסיבות
15 אחרות" המצדיקות את פיצויו (ר' סע' 80(א) הנ"ל).

16
17 עילה זו מתייחסת לנסיבות הליכי המשפט, אופי הזיכוי ונסיבותיו האישיות של הנאשם (ר' ע"פ
18 4466/98 דבש נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 73, 118).

19
20 באשר לנסיבות הליכי המשפט, אזי אף לעניין זה, אמרותיו, התנהגותו המפלילה ושקריו בחקירתו
21 בבית המשפט מהווים שיקול השולל את פיצויו, כדברי בית המשפט העליון:

22
23 "[...] כשאפשרות מתן פיצוי נגזרת משיקולים של צדק, אין
24 להסתפק רק בבחינת התנהלות התביעה ויש לעמוד גם על
25 התנהגות הנאשם בהליך. במקרה שבו התנהגותו של הנאשם
26 בטרם הגשת כתב האישום או במהלך המשפט תרמה להעלאת
27 החשדות נגדו או פגמה ביכולת להגיע לחקר האמת, עשויה
28 להישלל זכותו לפיצוי" (ר' ע"פ 5923/07 שתיאוו נ' מדינת ישראל,
29 (לא פורסם) ניתן ביום 6.4.09, בסי' 20 לפסק הדין).

30
31 כך, במקרה בו נפל פגם בהתנהלות המאשימה, שהשתתה ונמנעה מלבדוק את טענת האליבי של
32 הנאשם באותו עניין ביסודיות (שם, בסי' 21 – 22 לפסק הדין). קל וחומר בענייננו, כאשר אני סבור
33 כי לא נמצא פגם בהתנהלות המאשימה בקיומו של ההליך הפלילי כנגד המבקש.
34

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

1 אף באשר לאופי הזיכוי, אין בידי להסכים עם השופט סעב. הכרעת הדין עצמה, אינה מעידה באם
2 מדובר בזיכוי מוחלט או מחמת הספק, ועניין זה נתון לפרשנות (ראה האמור בחוות דעתה של כב'
3 השופטת למלשטריד).

4
5 בנסיבות אלו, יש לפרשה באופן שמתיישב עם מטרות ההליך ועקרון הסבירות (והשווה דנ"פ
6 10987/07 ברק כהן (לא פורסם) ניתן ביום 2.3.09)

7
8 לאור דיותן של הראיות אשר לשיטתי היה בהן די להרשעת המבקש, אני סבור כי הגדרת זיכוי
9 כמוחלט, בעייתי ולכול הפחות, יש לפרשו כתולדת הספק.

10
11 מכל מקום, כבר נאמר בפסיקה כי אופי הזיכוי אינו השיקול היחיד לקביעת זכאותו לפיצוי, ויש
12 לאזן עניין זה עם שיקולים נוספים כגון התנהלות המבקש בהליך (ר' עניין דבש הנ"ל). איזון זה אינו
13 פועל לטובת המבקש דן, בנסיבות העניין.

14
15 באשר לנסיבותיו האישיות של המבקש, לא מצאתי כי הללו חורגות מהנטל הכלכלי של ניהול
16 הגנתו, כמצופה בהליך פלילי. אדרבא – המבקש שוחרר עם תום חקירתו למעצר בית, מצב דברים
17 שאינו מזכה בפיצוי לפי הפסיקה (ר' ע"פ 10425/05 מדינת ישראל נגד נעם פדרמן (לא פורסם) ניתן
18 ביום 18.11.07).

19
20 לאן שתפנה, אם כן, לא הראה המבקש עילה לפצותו.

21
22 אשר על כן, אני סבור כי דין הבקשה להידחות.

23
24
25
26
27
28
29
30

31 י. אלרון, שופט

32 [אב"ד]

33
34
35

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 4067-07 מ.י. המחלקה לחקירות שוטרים נ' מוסא ואח'

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

סיכומו של דבר, על פי דעת רוב, הבקשה נדחית.

מזכירות בית המשפט תשלח עותק ההחלטה לבאי כח הצדדים.

ניתנה היום, ט' טבת תשע"א, 16 דצמבר 2010, בהעדר הצדדים.

ר. לטר, שופטת

כ. סעב, שופט

י. אלרון, שופט

[אב"ד]

13
14
15

אתי עטיאס